

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการผลิตถั่วเหลืองภายใต้ระบบเกษตรพันธะสัญญาของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่

ผู้เขียน นางสาวสุพรรณิการ์ ศุภทรัพย์

ปริญญา วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

อาจารย์ ดร. จุฑาทิพย์ เกลิมผล

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

รองศาสตราจารย์ ดร. วรทัศน์ อินทรคัมพร

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

ดร. แสงทิวา สุริยงค์

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษากระบวนการผลิตถั่วเหลืองภายใต้ระบบเกษตรพันธะสัญญา (Contract Farming) ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่ปลูกถั่วเหลืองแบบมีพันธะสัญญาในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการผลิตถั่วเหลืองภายใต้ระบบเกษตรพันธะสัญญา และเพื่อศึกษาถึงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการผลิตถั่วเหลืองใต้ระบบเกษตรพันธะสัญญาและสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งเสนอแนวทางแก้ไขปัญหา กลุ่มตัวอย่างคือสมาชิกเกษตรกรผู้ปลูกถั่วเหลืองใน 4 สหกรณ์การเกษตร ได้แก่ สหกรณ์การเกษตรแม่วิม จำกัด, สหกรณ์การเกษตรสันป่าตอง จำกัด, สหกรณ์การเกษตรแม่แตง จำกัด และ นิคมสหกรณ์แม่แตง จำกัด จำนวน 285 ราย เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) วิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS)

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 64.9 มีระดับการยอมรับกระบวนการผลิตถั่วเหลืองภายใต้ระบบเกษตรพันธะสัญญาน้อย ทำการวัดคะแนนการยอมรับจากการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะในการปลูกถั่วเหลืองที่ดีและเหมาะสม (Good Agricultural Practice: GAP) ซึ่งการที่เกษตรกรมีระดับการยอมรับน้อยอาจมีสาเหตุมาจากการที่เกษตรกรมีเทคนิคหรือวิธีการปลูกถั่ว

เหลืองที่พัฒนาด้วยตนเองและสามารถให้ผลผลิตถั่วเหลืองที่มีคุณภาพตามที่มาตรฐานได้จึงมิได้ปฏิบัติตามข้อแนะนำในการปลูกถั่วเหลืองที่ดีและเหมาะสมอย่างเคร่งครัด ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการผลิตถั่วเหลืองภายใต้ระบบเกษตรพันธะสัญญา ได้แก่ ระดับการศึกษา แรงงานทางการเกษตร การรับข่าวสารและความรู้ทางการผลิตถั่วเหลือง

ปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกรในการผลิตถั่วเหลืองภายใต้ระบบเกษตรพันธะสัญญา ได้แก่ ด้านการรับซื้อผลผลิต ถือเป็นขั้นตอนที่เกษตรกรประสบปัญหาหนักที่สุด เนื่องจากถั่วเหลืองของเกษตรกรมีเมล็ดเขียว กรวด หิน ดิน ทรายเจือปนมาก มีความชื้นสูง และคุณภาพผลผลิตไม่ดีเท่าที่ควร รองลงมาคือปัญหาด้านการรวบรวมและนำส่งผลผลิตให้แก่สหกรณ์ เนื่องจากเกษตรกรไม่มีรถขนส่งผลผลิตให้แก่สหกรณ์เนื่องจากแปลงปลูกอยู่ห่างไกลและเมื่อคำนวณค่าใช้จ่ายในการขนส่งกับเงินที่ได้จากการขายถั่วให้แก่สหกรณ์แล้วพบว่าได้กำไรน้อย รวมถึงปัญหาเกี่ยวกับการให้คำแนะนำ การตรวจแปลง การช่วยแก้ไขปัญหากับเกษตรกรอย่างรวดเร็วและทั่วถึงโดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกล

Thesis Title Factors Affecting Adoption of Soybean Production Under Contract Farming of Agricultural Cooperative Member, Chiang Mai Province

Author Ms. Supannika Supasub

Degree Master of Science (Agricultural Extension)

Thesis Advisory Committee

Lect. Dr. Juthathip Chalermphol	Advisor
Asst. Prof. Dr. Wallratat Intaruccomporn	Co-advisor
Dr. Sangtiwa Suriyong	Co-advisor

Abstract

The purposes of this study were to study the process of soybean production under contract farming, to study the factors that affect the adoption of soybean production under contract farming of agricultural cooperative members in Chiang Mai province, and to analyze problems and barriers of soybean production and give suggestions to solve the problems. Populations of this study are the members of Mae Rim, Sun Pa Tong, Mae Tang agricultural cooperative and Mae Tang cooperative (Nikhom Mae Tang) a total 991 farmers. The samples were 285 farmers. A tool of this study was questionnaires. The statistics used were Percentage, Average, Maximum, Minimum, Standard Deviation and Chi-square.

From research finding, the adoption of soybean production under contract farming of the farmers found that most of farmers 64.9% have low level of the adoption because the farmers have their own technique to produce soybean so they don't follow all the process of good agricultural practice of soybean production. Independent variables that related to the adoption of soybean production by statistically significant at 0.05 are level of education, labors in agricultural and the information and knowledge in the production of soybeans.

Problems and barriers of soybean production under contract farming are soybean's price is lower than costs of soybean production. Farmers don't have car to transport their product and costs of transportation is higher than soybean selling price. Their Soybean has too much contaminated (high humidity, green seed, sand, stone, gravel etc.) Farmers don't follow all the right way of soybean production that the reason why their product's quality lower than standard. The problems about suggestion, farms check and solve the problems for farmer timely even in far away farm.